

**การพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะ
และการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์**
**THE DEVELOPING OF LEARNING MANAGEMENT SUPERVISION
SYSTEM THROUGH TEACHER COACHING-MENTORING WITH
SUPERVISOR**

ผู้วิจัย

สมหวัง พันทะลี¹Somwang Puntalee¹

Puntalee1@hotmail.com

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์²Sutum Tummawatananon²

Received: April 18, 2019

Revised: May 16, 2019

Accepted: May 29, 2019

บทคัดย่อ

ศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่สำคัญ คือ นิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 3) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 4) เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและประเมินองค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมและปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 291 คนได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์หาค่าดัชนีลำดับความสำคัญจำเป็น (Modified Priority Needs Index) ระยะที่ 3 พัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุป

¹นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและระยะที่ 4 ประเมินผลการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) วิธีนิเทศ 4) ความรู้วิชาการ 5) เครื่องมือนิเทศ และ 6) การประเมินผล

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์พบว่า สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ประกอบด้วย ด้านปัจจัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) ความรู้วิชาการ 4) เครื่องมือนิเทศ ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย วิธีนิเทศมี 7 ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การเตรียม 2) การวิเคราะห์ 3) ตั้งเป้าหมาย 4) กำหนดบทบาท 5) การฝึกปฏิบัติ 6) การสื่อสาร 7) การสรุปและสะท้อนผล ด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินผล ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของศึกษานิเทศก์ 2) ความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของศึกษานิเทศก์

4. ผลการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 22.60 มีความพึงพอใจต่อความสามารถการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบการนิเทศการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การสอนแนะ การเป็นพี่เลี้ยงครู

ABSTRACT

Supervision of systematic learning management through teacher Coaching and mentoring to manage learning effectively Is an important role of educational Supervisor. The purposes of this research were. 1) to study components of system of the learning management supervision through teacher coaching-mentoring with supervisor. 2) to study of current situation and desirable characteristics of the learning management supervision through teacher coaching-mentoring. 3) to developed of system of the learning management supervision through teacher coaching-mentoring. 4) to evaluate by using of system of the learning management supervision through teacher coaching-mentoring. The research is divided into 4 phases: Phase 1, The Component of Learning Management Supervision through Teacher Coaching-Mentoring with Supervisor. Conducted with review literature and evaluating the components by 5 experts who have come by choosing a Purposive Sampling. Research tools is in-depth interview Analyze data by finding the mean and standard deviation, Phase 2: study current conditions and desirable conditions, supervision of learning management according to instructional concepts and teacher mentoring for supervisors, The sample group were 291 educational supervisors from the Northeastern Educational Service Area Office. This was a randomized, multi-stage. Tools

used include Questionnaire, current condition and desirable condition, data analysis by finding the mean and standard deviation and analysis of the priority index, Phase 3 Develop learning management supervision system through Teacher Coaching and mentoring with supervisors. The sample group consisted of 9 qualified persons. Conduct the Focus Group. Tools include Depth interview, in-depth analysis of data from in-depth interviews and phase 4, evaluating the implementation of learning management supervision system through coaching and mentoring for supervisors. The sample group consisted of 6 supervisors and 12 participants of the research team and evaluated the satisfaction of the stakeholders. The tools used for collecting data were the interview form, the test form and the satisfaction assessment form. Analyze data by finding mean and standard deviation and percent. Research results were as follows:

1. The Component of Learning Management Supervision through Teacher Coaching-Mentoring with Supervisor. Consisted of Input consisted of 1) Objective of supervision 2) Person of supervision 3) Method of supervision 4) Knowledge of academic 5) Supervision instrument. 6) evaluation

2. The current situation and expectation of the learning management supervision through teacher coaching-mentoring with supervisors as a whole minimum level and expectation overall as moderately level.

3. The Learning Management Supervision system through Teacher Coaching-Mentoring consisted of Input consisted of 1) Objective of supervision 2) Person of supervision 3) Knowledge of academic 4) Supervision instrument. Process consisted of supervision mythology consisted of 1) Preparation 2) Analysis 3) Goal setting 4) Function 5) Practice 6) Communication and 7) Reflective and Evaluation. Output consisted of 1) Knowledge and understanding of supervision learning management with supervisors. 2) The ability of supervise learning management with supervisors.

4. The implementing of Learning Management Supervision system through Teacher Coaching-Mentoring was found that the sample group has more knowledge 22.60 percentage and the satisfaction with the supervision ability of supervisory learning management at the highest level.

Keywords: Supervision System, Learning Management Supervision, Teacher Coaching, Teacher Mentoring

บทนำ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดนได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการปรับตัวในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้ทันสมัยและสนองความต้องการของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาครูโดยการนิเทศการจัดการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนสามารถ

จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญจำเป็น เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน บทบาทสำคัญของผู้นิเทศจึงต้องเน้นการสอนแนะและเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูให้สามารถปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการให้เกิดในศตวรรษที่ 21 และการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน (สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560, น.1)

ด้วยความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่มีความพยายามในการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การจัดการศึกษาของไทย ประสบกับปัญหาอย่างมาก และส่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันด้านต่าง ๆ ของคนไทยบนเวทีระดับโลกด้อยกว่าเกือบทุกประเทศที่เข้าร่วมการแข่งขัน ล่าสุดประเทศไทยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีหน้าที่สำคัญคือ ศึกษาและเสนอแนะแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ต่อคณะรัฐมนตรีอย่างเร่งด่วน (ปรเมธี วิมลศิริ, 2560, 86-90) หนึ่งในนโยบายสำคัญที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูป คือ การนำระบบการนิเทศการศึกษาเข้าถึงห้องเรียน โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาศึกษานิเทศก์ได้ไปทำหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่การนิเทศการสอนมากเกิดไปที่ไม่ใช่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือช่วยเหลือครู (ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 45) ซึ่งโดยมาตรฐานตำแหน่งหรือหน้าที่โดยตรงมุ่งเน้นไปที่การให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพที่จะส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดไว้ การช่วยเหลือ สนับสนุน การสอนแนะและการเป็นที่ปรึกษา จึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้นิเทศจะต้องเอาใจใส่ตรวจสอบเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้แก่ครูให้มีความสามารถในการสอนอย่างดี มีประสิทธิภาพ (อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, 2009, 10)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่ปรึกษาสำหรับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนาศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เป็นที่ยอมรับของบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพราะขาด

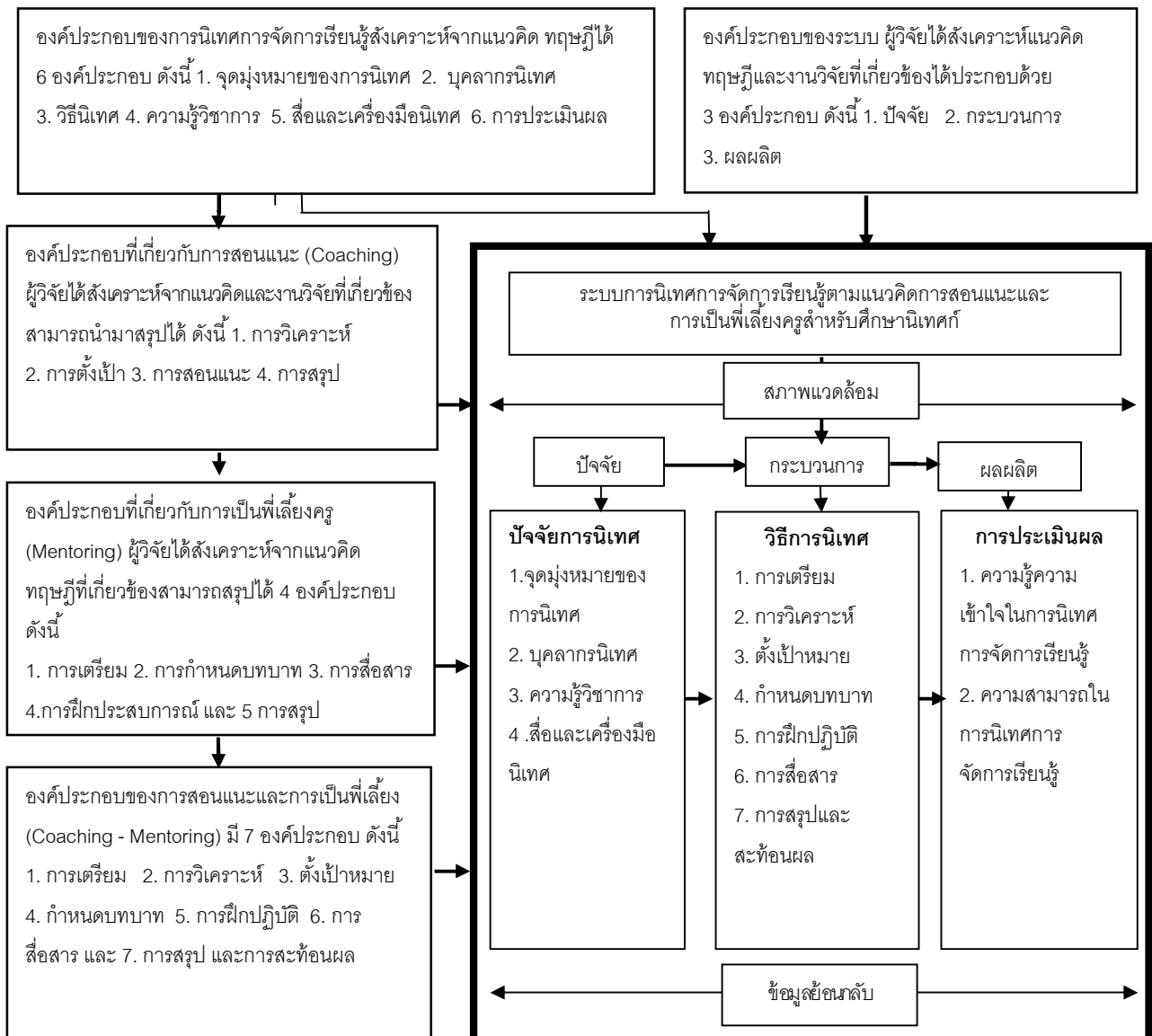
ระบบเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2558, 3) เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือครูตามแนวทางมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์ได้องค์ประกอบของระบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ
2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ได้นำมาประยุกต์ในการพัฒนาระบบ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ระบบ ระยะที่ 2 การออกแบบระบบ และระยะที่ 3 การนำระบบไปใช้และการตรวจสอบทบทวน
3. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องได้องค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) วิธีนิเทศ 4) ความรู้วิชาการ 5) สื่อและเครื่องมือนิเทศและ 6) การประเมินผล
4. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนแนะและการเป็นที่ปรึกษาผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการสอนแนะและการเป็นที่ปรึกษา 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียม 2) การวิเคราะห์ 3) การตั้งเป้าหมาย 4) การกำหนดบทบาท 5) การฝึกปฏิบัติ 6) การสื่อสาร และ 7) การสรุปและสะท้อนผล โดยผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นแผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

3. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์
4. เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตามความมุ่งหมายตามการวิจัยตาม 4 ระยะการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ในระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ในระยะที่ 2 ประชากร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 61 เขต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,200 คน ในระยะที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และใน ระยะที่ 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ผู้ร่วมวิจัย 6 คน และผู้เกี่ยวข้อง 12 คน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์จากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย รายงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จากนั้น ดำเนินสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและยืนยันองค์ประกอบของระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 61 เขต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,200 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 291 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง (Krejcie and Morgan) จากนั้นนำมาสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ และนำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ออกแบบระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ โดยดำเนินการ 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครู จากกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 5 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาหัวหน้ากลุ่มงานนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบ เพื่อนำมาสังเคราะห์ยกร่างระบบต่อไปตอนที่ 2 ยกร่างพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ และตอนที่ 3 สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ระยะที่ 4 นำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3 เขตละ 2 คน รวม 6 คน และครูผู้สอน 6 คน จากนั้นทดสอบความรู้ก่อนและหลังการพัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์โดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและหาค่าร้อยละก่อนและหลังการพัฒนา จากนั้นทำการประเมินความพึงพอใจศึกษานิเทศก์โดยใช้ประเมินความพึงพอใจนำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 2) ความพึงพอใจต่อระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูของศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยการศึกษจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปเป็นองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงและประเมินยืนยันองค์ประกอบของระบบ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 291 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง (Krejcie and Morgan) จากนั้นนำมาสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 พัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู จากกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อและประสานงานด้วยตนเองกับ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาหัวหน้ากลุ่มงานนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบ เพื่อขอสัมภาษณ์และบันทึกผลการสัมภาษณ์แล้วผลการสัมภาษณ์นำมาสังเคราะห์และยกย่องระบบต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ยกย่องพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ผู้วิจัยได้ดำเนินการยกย่องระบบโดยการนำองค์ประกอบที่ได้สังเคราะห์ไว้แล้วมาประกอบผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และผลการศึกษาดูงานมาปรับปรุงและยกย่อง

ขั้นตอนที่ 3 สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) ผู้วิจัยได้ติดต่อและประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อจัดการประชุมสนทนากลุ่มและแต่งตั้งผู้บันทึกในการสนทนาพร้อมเตรียมแบบประเมินระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ขอความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการประชุมให้คำแนะนำการพัฒนาแบบตามองค์ประกอบและแบบประเมินระบบให้ข้อเสนอแนะผู้วิจัยนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำการประเมินระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อนำไปใช้ต่อไป

ระยะที่ 4 นำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้ โดยผู้วิจัยนำไปใช้กับศึกษานิเทศก์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย รวม 6 คน โดยมีการทดสอบความถูกต้อง

และหลังการพัฒนา ดำเนินการประเมินความพึงพอใจ ความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูของศึกษานิเทศก์ โดยมีผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จากนั้นทำการประเมิน ความพึงพอใจครูต่อความสามารถในกาณิเทศการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับ ศึกษานิเทศก์ 3) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปความเรียง วิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น(PNI_{modified})จากแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ รายด้าน

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพที่พึงประสงค์			ลำดับความ ต้องการ(PNI)
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1	ด้านปัจจัย	3.44	0.50	ปานกลาง	4.10	0.65	มาก	1
2	ด้านกระบวนการ	3.12	0.73	ปานกลาง	3.70	0.65	มาก	2
3	ด้านผลผลิต	3.35	0.55	ปานกลาง	3.55	0.50	มาก	3
	โดยรวม	3.40	0.60	ปานกลาง	4.23	0.40	มาก	

จากตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีลำดับความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตตามลำดับ

3. ผลการพัฒนาระบบการนิเทศจัดการเรียนรู้การวิจัยในระยะนี้มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาดูงานวิธีปฏิบัติที่เป็น เลิศด้านกาณิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู ขั้นตอนที่ 2 นำข้อคิดมาถ่วงระบบการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู สำหรับศึกษานิเทศก์ พบว่า

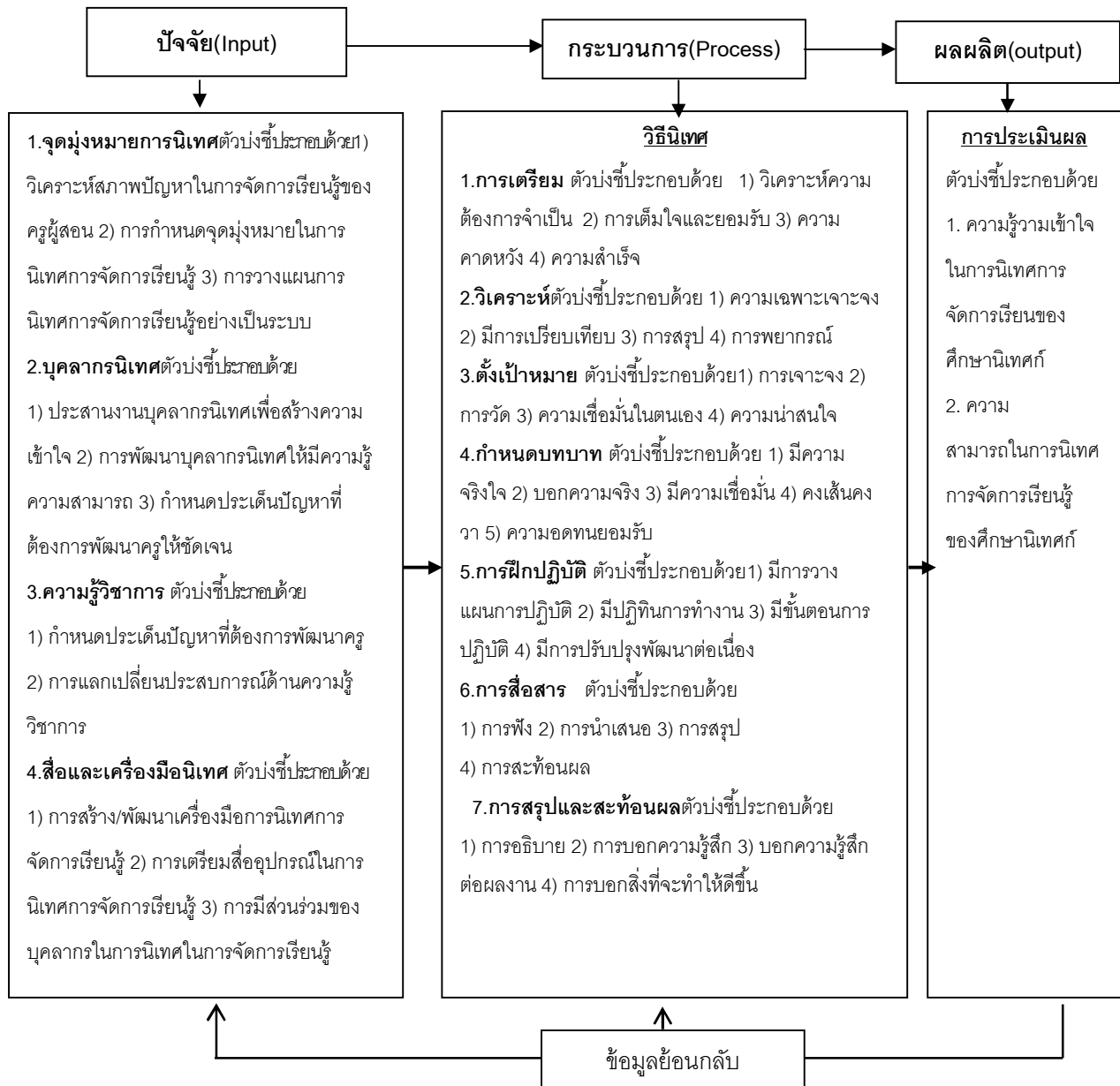
1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็น พี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ พบว่า มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการนิเทศ 2) บุคลากร นิเทศ 3) วิธีนิเทศ 4) ความรู้วิชาการ 5) เครื่องมือนิเทศ 6) การประเมินผลผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า องค์ประกอบ ของระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของการนิเทศจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบสอน เน้นและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ พบว่า โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง และ สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากและผลการวิเคราะห์ ดัชนีลำดับความต้องการ (PNI) ดังตาราง 1

นิเทศการจัดการเรียนรู้ และในขั้นตอนที่ 3 นำระบบที่ยกกว้างเสร็จไปจัดประชุมสนทนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสมและประโยชน์ของระบบการนิเทศจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ซึ่งได้ระบบที่เหมาะสมดังนี้

ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์

ภาพประกอบ 1 ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูของศึกษานิเทศก์

4. ผลการนำระบบการนิเทศจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่นำระบบไปใช้มีความรู้หลังการพัฒนาเพิ่มขึ้นก่อนพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 22.60 ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้ ตาราง 2 แสดงผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย	N	$\bar{X}$	S.D	$\bar{D}$	เพิ่มขึ้นร้อยละ
ก่อนการพัฒนา	6	11.37	2.18	6.11	22.60
หลังการพัฒนา		17.48	1.00		

จากตาราง 2 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของศึกษานิเทศก์ผู้ร่วมวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ก่อนการพัฒนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.37 และหลังการพัฒนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.48 โดยมีความรู้เพิ่มขึ้น เท่ากับ 6.11 คิดเป็นร้อยละ 22.60

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องพบว่าผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) วิธีนิเทศ 4) ความรู้วิชาการ 5) สื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 6) การประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับ เก็จกนก เอื้อวงษ์ (2557, น. 32) ที่สรุปว่า องค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาจะต้องประกอบด้วย 1) บัณฑิตนำเข้า คือ หลักการ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและบัณฑิตสนับสนุน 2) กระบวนการนิเทศ 3) ผลผลิตการนิเทศ 4) ข้อมูลย้อนกลับ และ 5) สภาพแวดล้อมภายนอก และชวลิต จันทร์ศรี (2556, ย่อหน้า 3) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ที่องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียนสรุปได้ว่า มี 3 ประการคือ 1) ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนที่เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักการภารโรง ซึ่งต้องสวมบทบาทเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) วิธีการนิเทศ มีวิธีการหลายลักษณะ เช่น การประชุม การปรึกษาหารือ อภิปรายซักถาม ประชุมระดมสมอง ประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้นและ 3) สื่อ

และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ นอกจากนี้ Nattapong Tubsuli, Suwat Julsuwan & Kowat Tesaputa, 2016, pp. 245-254) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การสร้างทีมการจัดทำแผนการนิเทศ ยุทธวิธีการนิเทศ การนำไปใช้การติดตามและการประเมินผล ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีสภาพปัจจุบันมากที่สุดได้แก่ การคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจากผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ระดับความต้องการจำเป็นที่สภาพที่พึงประสงค์มากกว่าสภาพปัจจุบัน เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ การสะท้อนกลับด้านความพึงพอใจของครูผู้สอน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรู้จักแนวโน้ม นโยบายการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ และนำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี

ความสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการนำผลการจัดการเรียนรู้ไปปรับใช้ และการจัดการเรียนรู้ผลการประเมินผู้เรียนและแนวทางแก้ไขปัญหามีความสำคัญอย่างยิ่งสอดคล้องกับ Glickman, Gordon and Ross Gordon (2013) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ผู้นิเทศควรมีคุณลักษณะสำคัญคือ มีความรู้ (knowledge) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาขาดประสิทธิผลในการดำเนินการ และความเข้าใจถึงคุณลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มาตรฐานความสำเร็จของสถานศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการศึกษา และสอดคล้องกับ Wanzare (2013, pp.22-78) ที่พบว่า ทักษะและคุณลักษณะภายในของผู้นิเทศการสอนสำหรับศึกษานิเทศก์ คือ จะต้องเป็นผู้ดำเนินการทำเป็นแบบอย่างที่ดีและจะต้องเป็นผู้มีความสามารถอยู่ในระดับสูงด้วย

3. ผลการพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ ด้านปัจจัยประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) ความรู้วิชาการ 4) สื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านกระบวนการ ได้แก่ วิธีการนิเทศ ประกอบด้วย 1) การเตรียม 2) การวิเคราะห์ 3) การตั้งเป้าหมาย 4) การกำหนดบทบาท 5) การปฏิบัติ 6) การสื่อสาร 7) การสรุปและสะท้อนผล องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินผล ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจของศึกษานิเทศก์ 2) ความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของศึกษานิเทศก์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์มีกระบวนการผ่านการกลั่นกรองอย่างเป็นระบบและตรวจสอบความถูกต้องทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับ ภณชิตรา สุปการ และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2558, น.1126-1142) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ควรมีองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม 4) การนิเทศ และ

5) การใช้เทคโนโลยีเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและสมเกียรติ ทานอกและคณะ (2556, น.60-90) ที่พบว่า การพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ทำให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์หลังเข้าร่วมโครงการผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูมีสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับดีและด้านการปฏิบัติงานผู้บริหารศึกษานิเทศก์และครูมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

4. ผลการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้

4.1 ผลการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้นิเทศซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยและครูผู้สอนผู้ร่วมศึกษา พบว่าศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 22.60 สาเหตุที่ทำให้ผู้ร่วมวิจัยที่กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาหรือผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจ อาจเป็นเพราะ 1) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ผู้นำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงแนวทางการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูไปใช้ 2) การนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูไปใช้ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูให้สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ประกอบกรนิเทศ 3) การช่วยเหลือระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยได้ร่วมกับผู้ร่วมวิจัยจัดทำปฏิทินการวิจัยปฏิบัติการร่วมกันที่ห้องเรียนเป็นโอกาสที่จะได้ปรึกษาหารือปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการวิจัยได้ดี 4) การนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยได้รับสมัครครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ผู้ร่วมศึกษาตามความสมัครใจ จึงถือว่ามีความพร้อมที่จะเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) การดำเนินการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามคู่มือและเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ถึงห้องเรียนที่

ทำงานของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ผู้ร่วมศึกษา สะท้อนผลถึงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2557, น. 145-147) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring พบว่า ด้านกระบวนการครูส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนใช้วิธีการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ด้านผลลัพธ์พบว่า ครูผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาตามระยะเวลาและมีผลงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยผลงานส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ถึงดีเยี่ยมและเพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีการถ่ายทอดส่งต่อและเกิดความยั่งยืน และสอดคล้องกับ Vasyl Kovalchuck and Iryna Vorotnykova . (2017, pp. 214-223) ที่พบว่า การใช้ระบบ e-coaching – e-mentoring จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูในระบบได้ดีแต่ต้องลดความเสี่ยงของ e-coaching – e-mentoring คือ ความสามารถในการใช้ ICT การบริการอินเทอร์เน็ต e-coaching – e-mentoring มีความเหมาะสมและเป็นที่ต้องการในการพัฒนาระบบงานทางการศึกษาในอนาคต

4.2 ผลการประเมินความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้ โดยประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมวิจัยและผู้ร่วมศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจในความสามารถในการนิเทศตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้เน้นการสะท้อนผลการสังเกตการสอนในห้องเรียน อาจมีการทำแบบ Peer Coaching ร่วมกับครูในโรงเรียนและฝึกให้ครูในโรงเรียนจับคู่พัฒนาตนเอง พัฒนาครูให้มีการสังเกต

การสอน ฝึกให้ครูได้ปรับปรุงการเรียนการสอนและนำผลการสะท้อนผลการสอนไปปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ Nattapong Tubsuli , Suwat Julsuwan & Kowat Tesaputa (2016, pp.245-254) ที่พบว่า การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ทั้ง 4องค์ประกอบหลักและ 17องค์ประกอบย่อย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโดยใช้ทีมมีความรู้ความสามารถในการนิเทศภายในได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Adewale (2014, pp.22-26) ได้ทำการศึกษาด้วยวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งด้านปริมาณและเชิงคุณภาพ เรื่อง ผลกระทบเชิงบวกของการเลือกเทคนิคการนิเทศ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบมีนัยสำคัญและมีความสัมพันธ์กันในชั้นเรียนดีเยี่ยม ครูมีความสนใจ และมีการบันทึกและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูไปใช้ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน โดยเฉพาะด้านวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มีลำดับความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยมากที่สุด การพัฒนาศึกษานิเทศก์ความให้ความสำคัญด้านปัจจัย โดยเฉพาะจุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์ วิธินิเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นพี่เลี้ยงครู

บรรณานุกรม

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2557). “หน่วยที่ 8 การนิเทศในสถานศึกษา” ใน ชุดวิชา 23503 การจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชวลิต จันทรศรี. (2556). การนิเทศภายในโรงเรียน. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561. จาก http://supervisor-teacher.blogspot.com/2013/07/blog-post_4.html
- ปรเมธี วิมลศิริ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. หลักสูตรวิทยากรประกั้นภักย์ระดับสูง (วปส.) รุ่นที่ 6 ปี 2559 สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกั้นภักย์.
- ภักดิ์ธิดา สุภาร และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปะ. 8 (2), 1126-1142.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2557). การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง *Coaching and Mentoring*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารเขต 2.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รายงานการศึกษาดูงานการศึกษาและการนิเทศ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ ประเทศสหราชอาณาจักร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (อัครา).
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2560). แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2560-2579. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. (2558). รายงานการนิเทศโรงเรียนปีการศึกษา 2559. เอกสารหมายเลข 21/2559 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1.
- สมเกียรติ ทานอก และคณะ. (2556). การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง *Coaching – Mentoring*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล. (2009). กัลยาณมิตรนิเทศ. สืบค้น 6 ธันวาคม 2560, จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision-3/>
- Glickman, C. D., Gordon S. P. and Ross-Gordon J. M. (2001). *Supervision and Instructional Leadership: A Development Approach*. 5th ed. G Allyn and Bacon.
- Nattapong Tubsuli, Suwat Julsuwan, & Kowat Tesaputa (2016). *The team-based internal supervision system development for the primary schools under the office of the basic education commission. International Education Studies*; 245-254.
- Adewale, O.S. (2014). *The Positive Effect of Selected Technique of Instructional Supervision on Students' Academic Achievement in Secondary Schools/High Schools*. Retrieved May 10 2018, from [http://www.ijhssi.org/papers/v3\(1\)/Version-2/E03102022026.pdf](http://www.ijhssi.org/papers/v3(1)/Version-2/E03102022026.pdf).
- Sergiovanni, T. J., & Starratt, R. J. (1993). *Supervision: A redefinition*. 5th ed. New York: McGraw Hill.
- Stephen, G. S. and Sprague, J.R., (2006). *Systematic supervision: elementary school : creating a safe & positive playground*. Oregon: Iris media.

Vasyl Kovalchuck and Iryna Vorotnykova. (2017). E-coaching, e-mentoring for lifelong professional development of teachers within the system of post-graduate pedagogical education. *Turkish Online Journal of Distance Education TOJDE*, 214-227.

Wanzare, Z.O. (2013). *Skills and attributes of instructional supervisors: Experience From Kenya*. Retrieved September 19, 2017. from <http://www.academicjournals.org/journal/ERR/article-full-text-pdf/02F9CF642507>.